

Vaikeusasteen vaikeus

Osassa ristikoista julkaisijan on tapana laittaa näkyville arvioimansa ristikön vaikeusaste. Tämä käytäntö koskee vain osaa, itse asiassa huomattavan pientä osaa julkaistuisista tehtävistä. Tätä käytäntöä harrastaa lähinnä Sanaris, mm. tässä lehdessä julkaistavissa ristikoissa.

Vaikeusasteiden ilmoittaminen yleensä on alkanut vasta 1990-luvulla. Ennen sitä julkaisija saattoi satunnaisesti ilmoittaa jonkun yksittäisen tehtävän muita vaikeammaksi. Esimerkiksi lisäksi Ristikoissa vakiintui tapa, jossa Aulis Lehdön ristikko sai otsikon "Kuukauden vaikea".

Vaikeudesta informoidessa käytetään yleensä jonkinlaista skaalaa, numeerista tai sanallista. Sanallinen skaala on esim. helppo – normaali – vaikea. Numeerinen skaala, joka on selvästi sanallista käytetympi, on joko 1–3 tai 1–5. Edellinen näyttää vakiintuneen yleisimmäksi, siihen saatetaan liittää vielä lumeron jälkeen etumerkit, + tai -. Joissakin lehdissä vaikeusastetta kuvataan kynien määrällä.

Monipuolisin ilmaisukirjo oli käytössä Sana-seppo-lehdessä, jossa perusskaala oli 1–5, mutta lisäksi ristikön vihjeiden tietopuolisuutta ilmaistiin kirjan kuvalla ja oivaltavuutta lampun kuvalla. Niinpä huippuvaikea, lähinnä oivaltavuuteen perustuva ristikko saattoi saada merkinnäkseen yhden kirjan ja neljä lampua.

Vaikeusasteita arvioidaan ja näytetään lähin-

nä vain kuvaristikoissa (jonkin verran myös tavuristikoissa). Pistää miettimään, että miksi ei muissa tehtävyypeissä. Kaikissa niissä tehtävissä, joissa vastausannalle annetaan vihje, voisi vaikeusasteen merkitä näkyville: höyryristikot, piilosanat, kryptot, sanaketjut, sanakehikot.

Tässä lehdessä julkaistaan joka lauantai-koivis, kuvaristikko, joka edustaa Suomessa julkaistavien ristiköiden vaikeinta päätä. Se on yleensä arvioitu johonkin seuraavista tasoista: 2½, 3– tai 3. Jokaisesta koviksesta käynnistetään erikseen oma keskustelusiä sanaristikot.net -sivustolla. Aika monet kirjoittajat esittävät omia arviointejaan siitä, kuinka hyvin ilmoitettu vaikeusaste istui ratkojaan kokemukseen vaikeusasteesta. Joskus eroja on melko paljon.

Yksi mahdollinen pohdinnan ja keskustelun paikka on miettiä, mitkä ovat kriteerit eri vaikeusastetasoille. Joillekin ratkojille tärkein tuntuu olevan ratkontaan kulunut aika; tietyn minuutti- tai tuntimäärän ylittänyt ratkointa-aika antaa tulokseksi tietyn vaikeustason.

Uskon, että arviot ovat subjektiivisia, arviosta toiseen. Kun minä laadin tähän lehteen koviksia, vihjeitän ne ajatuksella saada kautaltaan aikaan "täyskolmonen", mutta välttään menemistä liian vaikeaksi.

Vaikeusasteista, niin kuin muistakin ristiköiden ominaisuuksista, on hyvä keskustella. Omakohtaisesti kannattaa opetella, mitä eri vaikeustasot eri lehdissä merkitsevät, ja valita omat ratkottavansa sen mukaan, mikä omaan osaamiseen ja mieltymyksiin parhaiten sopii.

Antti Skyttä

antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:

www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/